

אוגוסט 2017

דבר מנהלת שפ"י לעלון מקוון בנושא היערכות לפתיחת שנה

" להתחיל מחדש הדרכים הפתוחות / כי הגיע הזמן והלב כבר מוכן / להתחלה חדשה" (לאה נאור)

חופשת הקיץ עדיין בעיצומה ואני מקווה שאתם נחים, מבליים וממלאים מצברים לקראת פתיחת שנת הלימודים הבאה.

עלון מקוון זה מוקדש לפתיחת שנת הלימודים ולמפגשי היערכות שיחלו בעוד שבועיים בבתי הספר ובגני הילדים.

בשנת הלימודים תשע"ח נסיף להטמיע את תכנית העבודה של שפ"י הממוקדת בחמישה מוקדי ליבה:

- א. **פיתוח מקצועי** של יועצים ופסיכולוגים
- ב. **קידום אקלים ורווחה נפשית**
- ג. **למידה:**
  - **פסיכו-פדגוגיה** – התבוננות על תהליכים רגשיים בתהליכי למידה והוראה.
  - הפעלת תכנית מערכתית חדשה בתחום **לקויות למידה** בדגש על מעבר מהתאמות בדרכי היבחנות להתאמות בדרכי הוראה ולמידה.
- ד. **איתור, מניעה וטיפול בתלמידים בסיכון ובהתנהגויות סיכון.**
- ה. **חוסן-התמודדות עם מצבי משבר וחירום.**

מבקשת לעדכן אתכם במספר נושאים מתוך תכנית העבודה הנמצאים בפיתוח ובהטמעה:

1. נמשיך לקדם את נושא **אקלים בית ספר וצמצום אלימות והתנהגויות סיכון**. בתחום זה נתמקד השנה בהדרכה של בתי ספר במטרה להוריד את רמת המעורבות והחשיפה לסוגי אלימות שונים במרחב הבית ספרי. מוקד נוסף בעבודה עם בתי הספר הוא בהגברת המדד של **קרבה ואכפתיות** בין תלמידים למורים.

הנחת העבודה היא שכדי שתלמידים יראו בחברי הצוות החינוכי דמויות שניתן לפנות ולהתייעץ אתן גם כשעצוב, יש צורך בחיזוק הקשר בין מורים לתלמידים, בהרחבת היוזמות של הצוותים לשיחה ולעידוד פנייה לעזרה ובפיתוח **סדירויות וכלים ארגוניים ופסיכו-פדגוגיים לקידום הקרבה והאכפתיות במפגש בין מורה לתלמיד**. חומרים בתחום יפורסמו לאורך השנה בשפ"ינט ובהדרכות השונות לבתי הספר. בשנת הלימודים הקודמת הוקדשו הימים המרוכזים לנושא הפנייה לעזרה, וניתן להיעזר בחומרים שפורסמו במסגרתם ומופיעים באתר. פירוט נוסף ניתן למצוא [בעלון מקוון שפורסם בחודש ינואר 2017](#).

2. תחום נוסף במסגרת עבודה על אקלים יעסוק **בגלישה מיטבית ברשת** ובצמצום **אלימות דיגיטלית ברשתות החברתיות ובאינטרנט** במסגרת זו תורחב הפעילות במספר תחומים:

המשך יישום והרחבת **תכנית "חיים ברשת" המופעלת במסגרת שיעורי כישורי חיים**, בהם יושם דגש על הגברת המודעות להתנהלות ברשת תוך הפעלת שיקול דעת בעת פרסום תכנים, שמירה על פרטיות ומניעת מצבים של פגיעה באחר.

הרחבת **תכנית "עמיתים לגלישה בטוחה"**: במסגרתה יוכשרו תלמידים להובלת הנושא בקרב עמיתיהם ובקרב תלמידים צעירים יותר. במסגרת התכנית יוכשרו תלמידים בשכבות הגיל השונות בנושאים הקשורים לגלישה בטוחה, זאת במטרה שיפיצו את הידע גם בקרב חבריהם בכיתה ובקהילה. בתחילת השנה ובמהלכה יפורסמו חומרים עדכניים בנושא.

כתיבת קוד אתי להתנהלות ברשתות החברתיות: יצירת קוד התנהגות ארצי, אמנה מחייבת להתנהלות חיובית וערכית, לצד מניעת בריונות ברשת, אותה ינסחו יחדיו תלמידים מכל בתי הספר בארץ ועל עקרונותיה יתחייבו. הקוד האתי ייכתב על ידי התלמידים ויתבסס על "חכמת ההמון" ויגובש בשיתוף עם מומחים לכתיבת קוד אתי. התהליך יחל בתחילת שנת הלימודים כפעילות בכל בתי הספר בארץ ויפורסם בשבוע הלאומי לגלישה בטוחה.

הזמנת בתי ספר להצטרף לפיילוט - בתי ספר "נקיים" מטלפונים ניידים בהפסקות: חטיבות ביניים שיבחרו להשתתף בפיילוט יוזמנו לייצר בבית ספרם, בשיתוף התלמידים, הצוות החינוכי וההורים, מרחב של הפסקות ללא טלפונים סלולריים ובכך להגביר את הקשר ויחסי הקרבה בין התלמידים.

הקמת מערך מאו"ר: במהלך שנת הלימודים תשע"ח יחל לפעול מוקד לאומי למניעת אלימות ופשע רשת – מאו"ר. ילדים, בני נוער והוריהם יוכלו לפנות למוקד ולקבל מענה מידי על ידי נציגי הגופים השונים הכלולים בו, בהתאם לצורך ולחומרת המקרה. **במוקד מאו"ר יפעלו באופן קבוע נציגים של משרד חינוך המומחים במתן מענה** באירועים של פגיעה ברשת בהם מעורבים תלמידים. נציגי משרד החינוך במוקד יעניקו מענה ראשוני לפונים, ויוודאו שהאירוע מטופל באופן מיטבי.

3. **הרחבת תכנית כישורי חיים כתכנית חומש** – יוגדרו יעדים, נושאים ומדדים שונים להטמעת כישורי חיים. לאורך השנה ובהתאם לצרכים שיאותרו נמשיך להעלות חומרים עדכניים.

כתיבת התאמות לתכנית כישורי חיים לגיל הרך, לחינוך המיוחד ולמגזרים השונים נמצאת בשלבים מתקדמים

שפ"י היה שותף לאגף לחינוך יסודי בכתיבת **מערכים לשיח רגשי סביב התכנית "שיר של יום"**

וכן בתהליך כתיבת מערכים **לשיעורי חינוך לחטיבה העליונה**, מהלך משותף של שפ"י עם מנהל חברה ונוער בתכלול האגף לחינוך על יסודי.

4. תכנית חדשה "מלקות למידה"

התכנית החדשה "מלקות למידה" משנה את המיקוד ממתן התאמות להיבחנות **למיקוד בדרכי הוראה ולמידה תוך חיזוק הצוות החינוכי** שילמד להכיר את הקושי של תלמידים עם לקות למידה, לזהות את הכוחות שלהם, לאתר מענים חלופיים לדרך הלמידה ולצייד בכלים ואסטרטגיות למידה, שיסייעו לתלמידים להתמודד עם הקושי שלקות הלמידה יוצרת עבורם.

התכנית "מלקויות למידה" **תיושם בשלב ראשון בחטיבות הביניים בחמש עשרה רשויות מקומיות**. במסגרת זו יינתנו משאבים וכלים שמטרתם לאפשר תהליכי למידה והוראה מיטביים תוך התייחסות להיבטים פסיכו-פדגוגיים לקידום תלמידים עם לקויות למידה ו/או הפרעות קשב. בתי הספר וצוותי חינוך יעברו תהליכי פיתוח מקצועי לצורך עדכון וריענון ידע לצד הקניית כלים ומיומנויות לעבודה עם תלמידים מתקשים ועם לקויות למידה.

התכנית תאפשר במידת הצורך, לקראת המעבר לתיכון, מימון אבחונים לתלמידים, שאותו וטופלו על ידי הצוות החינוכי, עברו תהליך התערבות ונמצאו כזקוקים

להתאמות בדרכי הבחנות. האבחונים יתבצעו **במרכזי אבחון שיוקמו בשירותים הפסיכולוגיים החינוכיים** ביישובים שבפיילוט.

פירוט נוסף על התכנית ניתן למצוא [בעלון מקוון שפורסם במאי 2017](#).

5. שותפות הורים

שותפות חינוכית בין הורים ומסגרות חינוך, מבקשת לסייע לשתי המערכות - המשפחתית והחינוכית, לקדם את טובת הילד כאינטרס משותף ומתוך הכרה הדדית בהשפעה הייחודית של כל צד. השותפות מתגבשת תוך חלוקת תפקידים ותחומי האחריות של שתי המערכות למען קידום טובת הילד בתקופת לימודיו במערכת החינוך. היוזמה והאחריות על קשרי השותפות מוטלות על הצוות החינוכי.

רצף השותפות נע מיידוע ועדכון, היוועצות ושיתוף, עד קבלת החלטות משותפת. המנהל וצוותו בוחרים את מידת השותפות ואת התחומים בהם היא תתרחש.

השנה פועל פיילוט ב- 31 בתי ספר בכל המחוזות שמפתחים על בסיס מחוון שפותח בשיתוף ראמ"ה חזון, ופרקטיקות של שיתוף מיטבי בין הורים לבית הספר.

המודלים יתועדו ויופקו מהם פרקטיקות מושכלות לעבודה עם הורים בבתי הספר.

בשנה זו ייצא לאור מסמך מדיניות שנכתב בצוות רב מקצועי בנושא שותפות הורים. ב-7 רשויות מקומיות השירותים הפסיכולוגים חינוכיים, בשיתוף הג'וינט, מובילים תכנית "הורים במרכז" בו מתפתחת עבודה בין מקצועית להכשרה ולפיתוח תכניות לעבודה עם הורים.

6. בשנת הלימודים תשע"ח תורחב התכנית הלאומית למניעת אובדנות ליישובים נוספים. יום העיון ליועצים ופסיכולוגים ביישובים של התכנית יתקיים ב-27 בספטמבר 2017 ויתמקד בתוכניות לשיח ישיר עם מתבגרים על מצוקות ודרכי התמודדות (תכנית "בוחרים בחיים" ותכנית YAM).

בעלון מקוון זה תוכלו למצוא הצעות לעבודה במסגרת ימי ההיערכות בנושאים הבאים: "כישורי חיים" לפתיחת שנה/ "להתחיל מחדש": היכרות וגיבוש/אקלים מיטבי - מגבשים תקנון/ מוטיבציה ללמידה/ גלישה בטוחה/ שותפות חינוכית עם הורים

לכם היועצים החינוכיים והפסיכולוגים החינוכיים תפקיד מרכזי בהתנעה של תכניות אלה ובהטמעתן הלכה למעשה. בתכניות אלה ובתכניות נוספות שנרחיב בהמשך ניתן יהיה לקדם את המסוגלות ואת תחושת הרווחה הנפשית של התלמידים ושל הצוותים החינוכיים. ניתן לראות בשורות אלה של המשורר ישראל אלירז את תפקידכם בהתנעת מהלכים אלה: "אננו עם קו ההר/ המוביל את האור/ החוזר ומוביל דברים/ שאנו מביטים בהם/ ומסיעים להם להולד"

מאחלת לכם שנת עבודה פורייה ומאתגרת
שנה טובה,

חנה שדמי
מנהלת אגף א' שפ"י